

บทเรียนรู้บ้านนาบอน

โดย ศรียรรณ ทาวงศ์มา (อาจารย์แดง)

พัชรารัตน์ เปรมรัตน์ (ครูยุ้ย)

จากการประชุมภาคี 3 พื้นที่รวมใจเป็นหนึ่งเมื่อวันที่ 26-28 ส.ค. 2550 ณ ศูนย์พัฒนา
อนามัยพื้นที่สูง ที่ผ่านมา ได้มีการศึกษาดูงานหมู่บ้านที่เข้มแข็งอย่างเช่น บ้านนาบอน

ซึ่งจากการศึกษาดูงานของภาคีชุมชนตำบลป่าไผ่ ณ บ้านนาบอน ต.ทุ่งงาม อ.เสริมงาม
จ.ลำปาง มีคณะทำงานต้อนรับและร่วมแลกเปลี่ยนรู้คือ นายกฤษฎา บุญสูง ผู้ใหญ่บ้านนาบอน,
นางมณี ปินตาแก้ว ประธาน อสม. , นางศุสดี กันใจ เจริญญีกกลุ่มออมทรัพย์สัจจะ, นางสุนิสา
วิสาร ประธานแม่บ้าน, นายอ้าย ไยมูล ประธาน ปู่ยชีวิภาพ, นางอัญญาภรณ์ ภาพหินสัพ
ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ ซึ่งมีประเด็นในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการศึกษาดูงานดังนี้

ความสำเร็จของการพัฒนาชุมชนที่เข้าศึกษาดูงานหมู่บ้านเข้มแข็ง ณ บ้านนาบอน

ปัญหาของชุมชนเป็นสิ่งผลักดันให้เกิดการรวมพลัง ได้แก่ ปัญหาในชุมชนซึ่งก่อตัวและ
เริ่มสะสมทวีความรุนแรง เกิดความแตกแยกทางความคิด มีการแบ่งพรรคแบ่งพวกในหมู่บ้าน
ถึงขั้นรุนแรง

ผู้นำมีส่วนในการรวมพลังในครั้งนี้ โดย **อาจารย์สวัสดิ์** ซึ่งเป็นผู้ที่เล็งเห็นปัญหาที่เกิดขึ้น
จึงได้หาวิธีการรวบรวมความคิดเป็นคณะทำงานประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้าน, อสม.และแกนนำต่างๆ
ในชุมชน

กิจกรรมเริ่มแรกของชุมชนเริ่มขึ้น เมื่อมีกองทุน SML ของรัฐบาลเข้ามาสู่ชุมชนจึงได้หารือ
กันในกลุ่มหมู่บ้านเพื่อหากิจกรรมหรือโครงการสนองงานของรัฐบาล โดยใช้กระบวนการ
“ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมแก้ปัญหา ร่วมรับผลประโยชน์” เน้นการสร้างงาน สร้างอาชีพเป็นหลักและมี
องค์กรเครือข่ายของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน และมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ให้การสนับสนุน

จากการจัดทำข้อมูลหมู่บ้านทำให้มีโครงการต่างๆ เกิดขึ้นมาดังนี้

1. เงินออมทรัพย์สัจจะ (จะฝากทุกวันที่ 4 ของเดือน)
2. งคเหล้าในงานศพ
3. การทำปู่ยชีวิภาพ
4. ส่งเสริมอาชีพ
5. กองทุนสวัสดิการ ซึ่งช่วยเหลือและสนับสนุน 4 ด้าน คือ

ปี พ.ศ. 2547 – ปี 2549

1. ทุนการศึกษาเด็กทุกคนในหมู่บ้าน คนละ 100 บาท ต่อปี
2. นอนโรงพยาบาลตั้งแต่ 2 คืนขึ้นไป คนละ 200 บาทต่อปี (ภายในหนึ่งปีได้ 2 ครั้ง
เท่านั้น)
3. สงเคราะห์ผู้สูงอายุ ทุกวันที่ 16 เมษายน ของทุกปี คนละ 150 บาท

4. ผู้ป่วยเรื้อรังและคนพิการ คนละ 200 บาท ต่อปี

5. หากเสียชีวิตที่โรงพยาบาลต่างอำเภอ ช่วยเหลือค่าทำศพฯ ละ 500 บาท หากเสียชีวิตในอำเภอเสริมงาม ช่วยค่าทำศพฯ ละ 200 บาท

ชุมชนจัดหางบประมาณจากการรวมพลังความคิดของชุมชน การจัดเวทีชาวบ้าน การสำรวจความคิดเห็นและความต้องการของประชาชน การทำแผนแม่บท การประสานงานของคนในชุมชนที่ไปทำงานต่างถิ่น การจัดผ้าป่า จัดงานคืนสู่เหย้า การทำโครงการที่มาจากความต้องการของชุมชน

ความสำเร็จในการรวมพลังของชุมชน คือ

1. การพัฒนาจิตใจ
2. การเรียนรู้ร่วมกัน
3. การจัดลำดับปัญหา
4. การให้โอกาสสมาชิกในชุมชน
5. การทำงานด้วยความเสียสละ
6. การมีแผนชุมชนที่มาจากชุมชนจริงๆ
7. การสรุปผล
8. การติดตามผลและแก้ไขข้อบกพร่องอย่างต่อเนื่อง
9. การรับผลประโยชน์ร่วมกัน
10. การมีวิสัยทัศน์สู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ปัญหาและอุปสรรคในการรวมพลังของบ้านนาบอนคือ

1. ความขัดแย้งทางความคิด
2. การได้ข้อมูลที่ไม่เป็นจริง ทำให้แก้ปัญหาไม่ตรงจุด
3. ปัญหาการเมืองท้องถิ่น

หลังจากนั้นตัวแทนของแกนนำชุมชนป่าไผ่เข้มแข็งได้ซักถามและขอคำแนะนำสรุปได้ดังนี้

การที่จะสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง หรือกำลังจะพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งนั้นสามารถปฏิบัติได้ คือ ความรักชุมชน, ความเสียสละและทำงานด้วยใจ, การให้โอกาสชุมชนได้มีส่วนร่วม, การมีแผนแม่บทชุมชนที่มาจากชุมชน, การมีคณะกรรมการ/คณะทำงานและภาคีเครือข่ายในการส่งเสริมพัฒนาชุมชน, มีแกนนำชุมชนที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล, มีการประชุม/หารือกันบ่อยๆ, ไม่มีการบังคับ มีแต่ใช้วิธีการซึมซับ, เน้นความสุขของชุมชนที่เริ่มจากการสร้างงาน สร้างอาชีพ, การมีแนวคิดและค่านิยมในการพัฒนา

เป็นที่น่าดีใจที่ชาวป่าไหนดำเนินไปศึกษาดูงานและร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับหมู่บ้านที่มีความ
เข้มแข็ง และมุ่งพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การศึกษาดูงานในครั้งนี้ชาวป่าไหนดำเนินหลายคนเกิดความคิด
ต่อเนื่องและกล่าวว่า “จะนำกลับไปปรับใช้กับ ป่าไหนดของเรา”